

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/archiwum/93201,Polecamy-General-Nil.html>
27.02.2026, 03:09

Polecamy: Generał „Nil”

Zapraszamy do zapoznania się z ofertą historyczną Instytutu Pamięci Narodowej.

Przypominamy ważne rocznice, sylwetki wybitnych Polaków oraz najważniejsze dla naszej historii najnowszej wydarzenia.

20.03.2024

20 marca 1895 r.

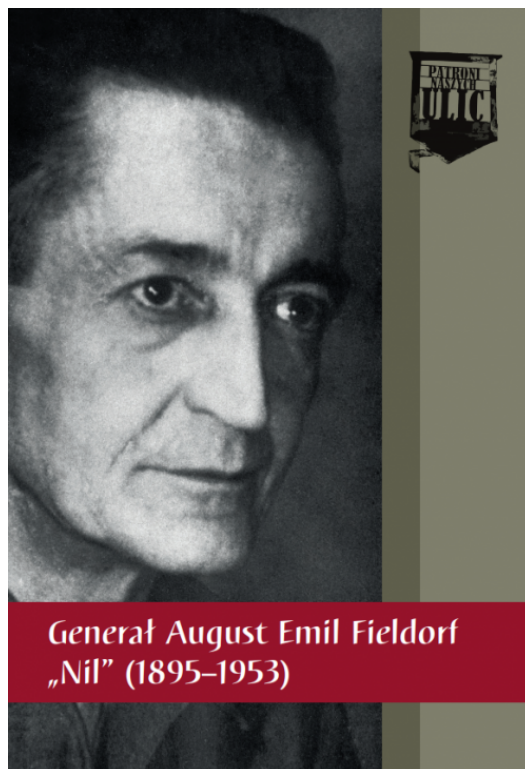
125 lat temu w Krakowie, przyszedł na świat August Emil Fieldorf – po latach stał się legendą polskiej wojennej konspiracji. Był wybitnym żołnierzem, jednym z najważniejszych oficerów Armii Krajowej. Przyjął pseudonim „Nil” na pamiątkę egipskiego etapu drogi z Anglii do okupowanej Polski latem 1940 r.

W wieku 19 lat, po wybuchu I wojny światowej, zgłosił się na ochotnika do Legionów Polskich. Był m.in. uczestnikiem wojny polsko-bolszewickiej, kampanii wrześniowej, na krótko przed upadkiem powstania warszawskiego awansował na stopień generała, został również dowódcą Kedywu Komendy Głównej Armii Krajowej. Po wojnie przypadkowo aresztowany pod nieswoim nazwiskiem został wywieziony do ZSRR, w głąb „niełudzkiej ziemi”. Po powrocie aresztowany przez Urząd Bezpieczeństwa i w konsekwencji po sfigowanym procesie na podstawie fałszywych oskarżeń skazany na karę śmierci. 24 lutego 1953 r. o godz. 15, na mocy szczególnie upokarzającego dla oficera wyroku, generała „Nila” powieszono w więzieniu mokotowskim. Był najwyższym rangą żołnierzem AK, który padł ofiarą zbrodni sądowej okresu stalinowskiego. Pięć lat później Generalna Prokuratura umorzyła postępowanie karne wobec generała z powodu braku dowodów winy. Dopiero w 1989 r., po upływie 36 lat od jego śmierci, postanowieniem prokuratora generalnego PRL gen. „Nil” został w pełni zrehabilitowany - stwierdzono, że nie popełnił zarzucanego mu czynu, nie dopuścił się zarzuconej mu zbrodni i był całkowicie niewinny. Jego symboliczny grób znajduje się w kwaterze „Ł” Cmentarza Wojskowego na Powązkach w Warszawie.

Zapraszamy do lektury dwóch artykułów historyków z IPN: Anny Zechenter, *Generał „Nil”* oraz Pawła Sztamy, *Jak krakowski urwis został strzelcem Piłsudskiego. Młodość Augusta Emila Fieldorfa* prezentujących sylwetkę tego wybitnego dowódcy.

- [Anna Zechenter, Generał „Nil”](#)
- [Paweł Sztama, Jak krakowski urwis został strzelcem Piłsudskiego... Młodość Augusta Emila Fieldorfa](#)

Dodatkowo, zachęcamy do pobrania i przeczytania broszury popularnonaukowej z cyklu [„Patroni Naszych Ulic” o generale „Nilu”](#)

Generał August Emil Fieldorf
„Nil” (1895–1953)

W 2009 roku wydaliśmy materiały edukacyjne *Generał August Emil Fieldorf „Nil”*. Publikacja zawiera scenariusze trzech lekcji interdyscyplinarnych (język polski, historia, wiedza o społeczeństwie), prezentujące gen. „Nila”.

- [Generał August Emil Fieldorf „Nil”, wybór i opracowanie Wiesława Młynarczyk, Monika Koszyńska](#)

Polecamy także do pobrania wystawę IPN „Niezlomny. Gen. August Emil Fieldorf „Nil” (1895-1953)”, która przedstawia najważniejsze fakty z życia generała, zilustrowane licznymi fotografiami – udział w wojnie polsko-bolszewickiej, kampanii wrześniowej, a także działalność jako szef Kierownictwa Dywersji Komendy Głównej Armii Krajowej. Epilog przedstawia sfingowany proces, w którym „Nil” został skazany na karę śmierci.

- [Wystawa Niezlomny. Gen. August Emil Fieldorf „Nil” \(1895-1953\) \[DO POBRANIA\]](#)

– Był jednym z największych polskich bohaterów walki o niepodległość XX wieku, a zarazem jednym z największych symboli sowieckiej zbrodni na Polsce z 1945 r. – podkreśla prof. Mirosław Golon, dyrektor Oddziału IPN w Gdańsku:

20 marca 1942 r.

Na murach Warszawy po raz pierwszy pojawił się znak Polski Walczącej przedstawiający literę P osadzoną w literze W upodobnionej do kotwicy. Polecamy publikację Marka Gałęzowskiego *Testament Polski walczącej. Ostatnie przesłanie Polskiego Państwa Podziemnego*, tekst Waldemara Grabowskiego *Od ZWZ do Armii Krajowej* oraz książkę Andrzeja Gładkowskiego, *Symbol Polski Walczącej*,

- [Marek Gałęzowski, Testament Polski walczącej. Ostatnie przesłanie Polskiego Państwa](#)

Podziemnego

- [Waldemar Grabowski, *Od ZWZ do Armii Krajowej*](#)
- [Andrzej Gładkowski, *Symbol Polski Walczącej*](#)

Delegatura IPN w Kielcach we współpracy z Biurem Wystaw Artystycznych w Kielcach zorganizowała Konkurs plastyczny „Kotwica – symbol Polski Walczącej” dla uczniów klas VI-VIII szkół podstawowych oraz szkół ponadpodstawowych z województwa świętokrzyskiego. Zadaniem uczestników było wykonanie w technice przestrzennej makiety symbolu Polski Walczącej. Jedno z najważniejszych założeń konkursu stanowi propagowanie idei znaku Polaki Walczącej, jako symbolu walki polskiego narodu z niemieckim agresorem i okupantem podczas II wojny światowej. Poprzez aktywność artystyczną konkurs miał nie tylko stworzyć możliwość rozwijania zdolności manualnych, ale również pobudzić wrażliwość uczniów na znaczenie symboli narodowych oraz kształtowanie należnego im szacunku.

Termin składania prac konkursowych upłynął 14 marca br., na 27 marca zaplanowane zostało rozstrzygnięcie konkursu i wręczenie nagród – ten termin prawdopodobnie ulegnie zmianie ze względu na aktualną sytuację. Patronat honorowy nad konkursem objęli: Świętokrzyski Kurator Oświaty oraz Światowy Związek Armii Krajowej – Okręg Kielce.

Na konkurs wpłynęło 50 prac, będziemy je prezentować na [Facebooku Delegatury IPN w Kielcach](#) od dzisiaj – dwa razy dziennie po 5 prac.

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)